

רק מתעניין

מאז השיחה עם נהג המונית המוסלמי באנגליה ועד למפגש המהדהד עם הגמרא, דרור יהב צבר ללא-יודעין את ההתנסויות, שיזכו לאחר שנים להיכתב בספרן של בעלי תשובה

// בניה זית

ובטח שלא גרמני, על המסורת שלי, ואני לא אדע מה לענות."

יצא לך לסגור מעגל בעניין הזה?

"לשמחתי, כן", הוא משלים את התמונה. "אחרי כמה שנים, כשכבר שמרתי מצוות, נסעתי לאנגליה במסגרת העבודה. בדרך לשדה התעופה לטיסה בחזרה, עליתי על מונית, שהנהג שלה היה מוסלמי מאפגניסטן. במהלך כל הנסיעה הוא דיבר בהתלהבות על הדת שלו. הוא חבש טורבן, ואני הייתי עם כיפה גדולה. הוא הרצה לי על הנביא מוחמד, על הקוראן ועל נשמות. הרגשתי כאילו עוד רגע יעצור בצד ויבקש ממני להתפלל אתו.

"בסוף הוא פנה אליי באדיבות: 'סר, אני רואה שאתה יהודי, אולי תסביר לי

"הבחור התרסק. מוות קליני. הנשמה עלתה. המלאכים הורידו אותה חזרה. היום הוא ראש כולל". כך, פחות או יותר, נשמעת הציפייה של אדם ממוצע כשהוא שומע את הכותרת 'סיפור תשובה'. האמת היא שבמציאות הרגילה, דרכם של בעלי התשובה ארוכה ומפותלת, מלאה אורות גבוהים מצד אחד, ורצועה משברים ושאלות מורכבות מצד שני. "כל פעם ששואלים אותי 'מוטי התחלת לחזור בתשובה' יש לי תשובה אחרת. אולי זה נשמע מוזר, אבל אני חושב שכולן באמת נכונות", פותח דרור יחב את השיחה שלנו בענייני תשובה. "לא קרה לי איזשהו מקרה דרסטי, וגם רבי נחמן עדיין לא התגלה אלי בחלום, לצערי. כך שאני לא יכול להצביע על נקודה מסוימת של מפנה בחיי", הוא מוסיף בחיוך. "אני מרגיש שתהליך התשובה עשוי כמו חבל עבה

- שזור מהרבה חוטים קטנים, שרק אחרי הרבה זמן אפשר לראות איך נוצר מכולם דבר שלם". דרור (36), תושב רמת גן, מוציא לאור בימים אלו ספר בשם 'רק מתעניין: יהדות בקצב שלך', ספר שבו הוא מגיש הדרכה מקיפה לכל מי שמתעניין או עושה את צעדיו הראשונים לעבר היהדות. במהלך הספר, יחד עם הדרכה עשירה בנושאים רבים כמו איך בוחרים סידור, איך מוצאים רב או מה צריך שיהיה בבית בשביל להתחיל לשמור שבת, משובצים סיפורים ואנקדוטות מעולם התשובה, וגם כמה מפרקי חיי ומסע התשובה שלו עצמו.

בכל זאת - תוכל לספר על רגע שאתה זוכר במיוחד?

"יש סיפור אחד שאני חושב שממש התניע אצלי תהליכים", הוא משתף. "אמנם נולדתי ברמת אביב, אבל כבר כשהייתי בן שש עברנו ליבנה. שם גדלתי בגיל היסודי וגם בתיכון. לתיכון שבו למדתי היו קשרים עם בית ספר מקביל בגרמניה בעיר בון. בסוף כיתה י' נסעתי במסגרת משלחת מבית הספר לשבועיים של מפגשים ושלל אטרקציות שחווינו יחד עם תלמידי אותו בית ספר בגרמניה, שהיו קצת יותר מבוגרים מאתנו, והיו דתיים - נוצרים קתולים אדוקים. המטרה היתה, מוזר לי היום לומר, קירוב לבבות.

"אנחנו נסענו לשם בעיקר בשביל החוויה, ובאמת היה ממש כיף", ממשיך דרור. "ישנו אצלם בבתים והסתובבנו בכל מיני מקומות, בעיקר פאבים, כמנהג המקום - גיליתי שהם שותים המון בירה, והשתיה היא בילוי מרכזי אצלם. אפילו ביקרנו יחד במחנה ריכוז על גבול צרפת-גרמניה, שהיה חוויה מאוד טעונה, ודיברנו קצת על ההיסטוריה של יהדות אירופה והשואה". הטיול נמשך כמובן גם בשבת ללא שינוי, אבל בכל זאת המארגנים סידרו בל"ז ביקור בתפילת שחרית של שבת בבית הכנסת של בון.

"פתאום ניגש אלי אחד הבחורים הגרמנים, הושיט לי סידור עם תרגום לגרמנית, ושאל: 'תוכל להראות לי איפה אנחנו נמצאים בתפילה?'. אופס... לזה לא הייתי מוכן"

"אנחנו, הישראלים, לא מצאנו עניין בבית הכנסת, שאמנם היה מפואר אבל כמעט ריק, ורצינו להמשיך הלאה בתכנית, למוזיאון המכוניות של מרצדס או משהו כזה. רק כמה זקנים עם מבטא אשכנזי כבד התפללו שם ולא התעניינו בהם. פשוט חיפשנו דרכים להעביר את הזמן. לעומתנו, דווקא החברה הגרמנים, שהיו נוצרים מאוד דתיים וידעו די הרבה על יהדות ועל תנ"ך, כיבדו את התפילה והתעניינו בה מאוד. פתאום ניגש אלי אחד הבחורים הגרמנים, הושיט לי סידור עם תרגום לגרמנית, ושאל: 'תוכל להראות לי איפה אנחנו נמצאים בתפילה?'. אופס... לזה לא הייתי מוכן, וכמובן שלא ידעתי מה לומר. בכל זאת, מרוב מבוכה לקחתי את הסידור וניסיתי, ללא הצלחה, לגלות את התשובה. באותו רגע הכתה בי תובנה חזקה: הרי רק יום קודם לכן ביקרנו במחנה ריכוז, ונשבענו בשם המורשת היהודית לזכור ולא לשכוח! אבל באותו רגע הבנתי שאין לי מושג בשם מה ומי אני מדבר. הבנתי שאני אולי יודע הרבה על הדרך שבה יהודים מתו, אבל אני יודע מעט מאוד על איך יהודים חיים."

"כמובן שגם אז לא ידעתי לנסח זאת בבירור", הוא מסיים את הסיפור, "אבל היום אני יודע לומר שמשוהו זו אצלי באותה נקודת זמן. מאז החלטתי שאני לא רוצה יותר לעולם להיתקל בסיטואציה שבה ישאל אותי שוב אדם כלשהו,

בטקס קצינים מצטיינים עם ראש אמ"ן

מה זאת היהדות?". היינו קרובים לשדה והייתי צריך לחשוב על תשובה קצרה וממצה. התפללתי בלי מילים שאמצא את המילים הנכונות, ולפתע בא לי רעיון: 'מיסטר נהג! בוא תשמע מה זו היהדות: אחרי שהולכים לשירותים יש לנו ברכה מיוחדת. אנחנו אומרים תודה לאלוהים שעשה לנו גוף בריא שפועל בהרמוניה. אתה מבין, אדון מנסה לאסלם-עוברי-דרך-תמימים-שכמוך, ה' הוא כל כך גדול, שהוא יכול לרדת למקום הכי נמוך. זאת היהדות!'

"דרך המרצה האחורית של הנהג יכולתי לראות שהוא המום מהתשובה המקורית שלי, ובאמת שאר הנסיעה עברה בשתיקה. מי יודע, אולי הוא השתכנע והלך להתגייר... אבל לעיני זה באמת היסוד העמוק של היהדות - החיבור לאלוהים נמצא בכל מקום, ובמיוחד ברגעים הכי יומיים."

סקוצ' יהודי

אחרי התיכון המשיך דרור לשנת לימודים במכינת מיצר, שהיא מכינה לחילונים בלבד, למרות שבראש המכינה עמד אז אדם דתי - הרב אביה רוזן. "הוא ממש הקפיד לקבל רק חילונים", מסביר דרור. "המחשבה שהנחתה אותו הייתה שהבשורה לעם ישראל תהיה דווקא מהחילונים. בכל אופן, למדתי שם הרבה תכנים שלראשונה חשפו בפניי את היהדות.

"אני זוכר שהיה לי חבר בחדר, דתל"ש מעפרה. אחרי אחד השיעורים של הרב אביה, שגרמו לי לרצות להכיר עוד ועוד, ביקשתי ממנו שילמד איתי גמרא. פתחנו ביחד את הגמרא, ואצלי התעוררה תחושה כאילו פגשתי חבר שלא ראיתי הרבה שנים. לא הבנתי כלום, אבל ממש הרגשתי שזאת השפה שלי ושהדבר הזה שייך לי. עוד לא עשיתי שום צעד בכיוון שמירת מצוות, אבל בהחלט הייתי מן 'רק מתעניין' כזה..."

בצבא שירת דרור ביחידת 8200 של חיל המודיעין, כחייל סדיר וכקצין בקבע. שם גם הכיר את אשתו, שרון. "לאורך הדרך, החוטים המשיכו להיקשר", חוזר דרור למשל החבל. "מדי פעם קראתי מאמר או ספר שהרחיב את מאגר הידע שלי, והתחלתי גם קצת, בצורה עצמאית לגמרי, לאמץ חלקי מצוות. כיביתי את הטלפון בשבת כי רציתי שקט, ובאיזשהו שלב אמרתי לשרון שאני רוצה להפריד את הסקוצ'ים בין בשרי לחלבי. לא ידעתי להסביר מה בדיוק העניין, אבל ככה ביטאתי את הרצון שלי להתקרב.

מתחזקים. מעבר לכל המידע החשוב שמורכב בספר, הרצון להקל על אנשים את המעבר בין העולמות הוא בהחלט מטרה חשובה שסימנתי לעצמי. הקו המנחה מבחינתי היה, לכתוב את הספר שהייתי רוצה וצריך לקרוא לפני חמש עשרה שנה".

מאז אותה שבת קשה המשיך בהדרגה המסע הפנימי של דרור, דרך תקופה של לימוד בכולל של 'ערכים', ועד שהתגלגל עם משפחתו לקהילת 'נהורא' ברמת-גן, שהיא קהילה של בעלי תשובה. במשך כמה שנים הוא הצליח לשלב עבודה בהייטק עם לימוד תורה רציני ("סדר בוקר כל יום מתשע עד שתיים עשרה!"), עד שבשלב מסוים קץ בחיי הטכנולוגיה ועבר ללימוד תורה יום שלם, במסגרת ישיבת 'אש קודש' של קהילת נהורא. "מאחר ותהליך התשובה שלי היה הדרגתי, הרגשתי שאני חייב להקדיש קצת זמן ללימוד מעמיק ללא הפרעות". תוך זמן קצר התחיל בעצמו להדריך חבר'ה חדשים שזה עתה התחילו לגשש את דרכם בעולם היהדות. דרכם הבין שאת התובנות שחווה על בשרו ואסף במהלך השנים, כדאי להעביר הלאה.

"היה תהליך שכל פעם חזר על עצמו", הוא מסביר. "הייתי מתקדם עם קבוצה שהתחילה מאפס, הגענו למצב בו החבר'ה כבר מבינים מה זו תורה, מה זו גמרא, ופתאום הגיע בחור חדש שלא יודע כלום על היהדות אבל רוצה מאוד לדעת. אחד כזה שנמצא באיזשהו רומן עם היהדות אבל אין לו מושג לאן זה הולך, ומה בעצם הוא מחפש. כל פעם הייתי צריך להתחיל איתו מחדש את

דרור בשנת הלימודים במכינת מיצר

"באותה תקופה, חבר טוב שלי התחיל ללמוד עם רב מארגון 'ערכים'. לקראת סוכות הוא קיבל המלצה מאותו רב לצאת לסמינר בירושלים, והוא רשם את שנינו. כשהגיעה התכנייה, אמרתי לו - 'מה זה ההרצאות האלה? כל הסיפור נראה על הפנים! בוא נבטל!' הוא שכנע אותי בכל זאת שלא כדאי כי נפסיד את הכסף, ומקסימום, אם לא יהיה מעניין, נצא ביחד לטייל בירושלים. הסכמתי, ויצאנו לסמינר. באותו שלב זה היה בשבילי בינגו!"

מה כליך הדליק אותך? הרי הרבה תכנים הכרת גם קודם?

"כנראה שבשלב הזה, התהליכים האישיים שעברתי במשך השנים הגיעו לבשלות. ובאמת מה שתפס אותי הרבה יותר מההרצאות, הייתה עצם השווה עם אנשים דתיים לאורך כמה ימים. אלה היו ימים של סוף סוכות ושמחת תורה. ראיתי את כל השמחה שלהם, והיה ברור לי שאני רוצה להיות חלק מזה. בסוף הסמינר, החלטתי שבשבוע הבא אשמור שבת".

ככה פשוט קפצת למים?

"הלואי שזה היה כל כך פשוט", הוא צוחק בתגובה. "האמת שהייתי ממש מפוחד, ודי התביישתי בכל הסיפור. גדלתי בבית שבו אמנם שומרים קצת מסורת, אבל דת, ובמיוחד דתיים, הם מחוץ לתחום. לא אמרתי כלום להורים שלי, פחדתי שאמא תאכל לי את הראש - 'מה שמירת שבת, מה אתה הופך לדתי?'. ויותר מאמא שלי, אפילו לחברה שלי אז, שהיא ברוך ה' כיום אשתי, לא אמרתי כלום. לא ידעתי איך לעשות את זה בכלל, וכל השבוע הייתי בלחץ. בסוף, יצאתי ביום חמישי בלילה לקנות פלטה ומיחם באיזו חנות חשמל בגבעתיים, חזרתי הביתה ושמתי את זה על השולחן. שרון שאלה: 'מה זה?', ועניתי: 'זה מין דברים כאלה לשבת, את יודעת...'. עד היום היא לא שוכחת לי את האופן שבו הודעתי לה שאני מתחיל לשמור שבת. כשאנחנו מעלים זכרונות, אנחנו מכנים את אותה שבת 'השבת השחורה'."

עד כדי כך?

"עשיתי אז את כל הטעויות האפשריות", מסביר דרור. "בעצמי לא הייתי סגור מה צריך ומה לא, ובטח שלא ידעתי איך להתנהל מול האנשים הקרובים אליי. כל ההתחלות קשות, ואולי ההתחלה הזאת הייתה עוד יותר קשה, כי לא היה לי מורה דרך. גם בשלבים יותר נוחים, כשעדיין הייתי רק בלמידה, לא היה לי רב להתייעץ איתו. הכרתי מעט אנשים דתיים, ובדרך כלל הם לא יכלו לענות על השאלות שלי - גם ברמה הרעיונית, ובוודאי לא ברמה של התהליכים הנפשיים והיחסים עם המשפחה."

כאן נכנס לתמונה הרעיון של 'דק מתעניין'? בספר אתה מתייחס לשאלות האלה?

"הפרק הכי חשוב מבחינתי בספר, הוא פרק י"ז, שמדבר על המעבר בין העולמות. יש בו בין היתר 'עשרת הדברות' למתחזק מול המשפחה, וגם, לא פחות חשוב, קטע שפונה לבני המשפחה החילוניים ומסייע להם לעכל את העובדה שהבן או הבת שלהם

"כל השבוע הייתי בלחץ. בסוף, יצאתי ביום חמישי בלילה לקנות פלטה ומיחם באיזו חנות חשמל בגבעתיים, חזרתי הביתה ושמתי את זה על השולחן. שרון שאלה: 'מה זה?', ועניתי: 'זה מין דברים כאלה לשבת, את יודעת...'"

עבודה מיידית

"אחותי"

לפרויקט

דרושות מיידית ברחבי הארץ, מלוות רגשיות לנשים לתפקיד מאתגר

- ✓ מגיל 30 ומעלה
- ✓ נסיון בחונכות/ליווי מצוקתי
- ✓ רצינות ומחויבות
- ✓ יכולת נתינה וקבלת האחר

לשליחת קורות חיים: daphna@yadl.co.il
פניות מתאימות תענינה

עבודה מיידית

דרושים לשנת תש"פ

לחונכות רגשית חברתית

חונכים לעבודה בכל חלקי הארץ

- ✓ עבודה עם ילדים/ות בסיכון
- ✓ עבודה מאתגרת
- ✓ יכולת נתינה וקבלת האחר
- ✓ רצינות ומחויבות
- ✓ העבודה (לרוב) בשעות אחה"צ
- ✓ תנאים טובים

- משרה חלקית -

לשליחת קורות חיים: mendi@yadl.co.il
פניות מתאימות תענינה

בית הכנסת בעיר בון. שם הכל התחיל

"ישראלי ממוצע סיים יסודי ותיכון, עוד כמה שנים באקדמיה ואפילו תואר שני, אבל עדיין יש דברים כל כך בסיסיים על היהדות שהוא לא יודע", אומר דרור, ומוסיף תובנה מפתיעה: "האמת, שלא תכננתי את זה בהתחלה, אבל היכולת להגדיר את הדברים בצורה טובה בשביל מי שלא מכיר כלום, מועילה מאוד גם לדתיים מבית.

"כשכבר הייתה טיוטה של הספר מוכנה, שמתי עותק שלה בבית המדרש, וביקשתי לקבל מהלומדים תגובות. יום אחד נכנס אלינו לשיבת אש קודש חסיד גור, שלומד בכלל סמוך אלינו, ונתקל בספר. ראיתי שהוא קורא בזה הרבה זמן, ושאלתי אותו 'אתה יודע שזה למתעניינים, ולא בשביל אחד כמוך'. ואז הוא אמר לי, 'זמה נראה לך, שאני יודע כל מה שכתוב פה?'".

ישנם כיום כמה ספרי-הדרכה לבעלי תשובה, כמו 'מקום שבעלי תשובה עומדים' של דן טיומקין. הם לא עונים על הצרכים שאתה מדבר עליהם?

"הספר של דן טיומקין הוא נהדר, ואני גם מצטט ממנו בספר שלי. העניין הוא שהמטרה שלו היא לרפא שברים של בעלי תשובה, שמתגלים אחרי 15-20 שנה. המטרה שלי הייתה בין היתר לנסות ולמנוע את הנפילה באותם בורות, שאחר כך צריך לנסות - וזה לא קל - להיחלץ מהם.

"צריך להבין שהפערים של בעלי תשובה הם אדירים", הוא מדגיש. "אני רואה היום איך הילדים שלי צומחים בהדרגתיות ובטבעיות לתוך עולם דתי, וקולטים כל פעם משהו חדש. כשבעל תשובה מתחיל, הוא צריך לסגור פערים של עשרות שנים! אתן לך דוגמה: קצת אחרי שהצטרפנו לנהורא, התארחנו אצל משפחה בסעודת שבת. בשלב מסוים אשתי גררה כיסא כדי להתיישב, ופתאום ילדי המשפחה צעקו שלא תעשה את זה! אשתי התנצלה שהיא לא ידעה שזה בעיה, והיא גם לא הבינה על איזה איסור היא עברה - בורר, אולי מוקצה? אבל הילדים הסבירו לה שזה פשוט עושה רעש לשכנים מלמטה...

"כן, בעל תשובה הוא מהגר לעולם חדש בלי לדעת את השפה ומנהגי המקום. הוא לא יודע מה הלכה ומה מנהג, ולא מה ההבדל בין משנה למשנה ברורה. שמעתי על בעל תשובה שקרא בשולחן-ערוך שצריך לרחוץ בחמין בערב שבת, וניסה לעשות מקלחת של טשולנט..."

עד כדי כך?

כל ההסברים מההתחלה, ולהנחות אותו איך להתנהג בבית ומה לא לעשות. בנוסף, קיבלתי תגובות מהחבר'ה האלה שהסברים שלי על התורה בכלל ועל הקשר שלה לחיים שלהם בפרט, עושים להם טוב".

מקלחת בטשולנט

אחרי פרק זמן של לימוד, הוא קיבל הצעה להיות ממקימי עלון חסידי חדש בשם... קרוב אליך. בשנים הראשונות הוא ריכז את המערכת, ערך תכנים ועד היום הוא ממשיך לכתוב ולערוך חלקים בעלון שאתם מחזיקים.

"ההצעה לספר בכלל באה מהוצאת 'מגיד'. ישבתי עם יהושע מילר, המנכ"ל, בהקשר של עריכת ספרים, ופתאום הוא שואל אותי, 'זמה עם הספר שלך?'. אמרתי לו שיש לי חלום לכתוב

יום אחד הלך ברחוב בבני-ברק עם תיק גב. פתאום ניגש אליו יהודי ואמר לו - 'לא הולכים עם שתי הכתפיות!'. הוא שאל 'למה?' והתשובה הייתה 'למה - יאמרו הגויים! ככה לא הולכים וזהו זה!'

ספר כזה, והוא אמר 'מצוין! תתחיל לכתוב ואנחנו נוציא אותו'. הכתיבה יצאה לדרך, כמובן עם ריבוי תהפוכות, עד שכעבור שלוש שנים מאז תחילת הכתיבה, עם המון התייעצויות והגהות על הגהות, יוצא הספר החדש 'רק מתעניין'. הספר כאמור נותן לקורא הישראלי-חילוני רקע תמציתי על עיקרי היהדות באופן כללי שיאפשר לו התמצאות במרחב של לימוד התורה והיהדות. הספר של מושגים כמו מי זה ה', למה ובמה מאמינים, תכלית האדם, שבת ותורה, תפילה ובית הכנסת, עם ישראל וארץ ישראל, כשרות וברכות, לימוד תורה, שבת וחגים, זוגיות ומשפחה - כל אלה ועוד מבוארים בישראלית מדוברת, ומתובלים בהרבה סיפורים מהחיים. מעבר לכך יש מיקוד בקהל היעד המקורי של הספר, הלא הם המתחזקים, שמתחילים לחפש וצריכים לסלול לעצמם דרך חדשה. החלק השני של הספר מציג בין היתר סקירה מקיפה על הזרמים השונים בחברה הדתית, ועל הקשיים החברתיים שעומדים בפני בעל תשובה.

עונה על שאלותיך

ומספק מידע רפואי מקצועי ועדכני על מחלות, תרופות וטיפולים **חינם**

רקע כללי של המחלה • טיפולים מתאימים למחלה • מידע על תרופות ותופעות לוואי • טיפולים אלטרנטיביים • טיפולים חדשניים

המספר החדש שלנו:
03-9543349
02-6444500
daatri@yadsarah.org.il

המידע באינטרנט נגיש אך לא תמיד מדויק - לשם כך אנחנו כאן
צוות מקצועי
עם גישה למידע מקצועי

שטריימל ויום העצמאות

כאמור, אחד הפרקים בספר סוקר את המגזרים שקיימים היום בחברה הדתית על שלל גווניה. חרדים ודתיים-לאומיים, אשכנזים ועדות המזרח, ליטאים וחסידים. הסקירה כוללת גם הצגה של היחס לבעלי תשובה בכל אחד מהמגזרים, וגם תמונת מצב על הנושא הנפיק - היחס למדינת ישראל והצינונות. גם כאן, יש מאמץ 'ללכת בין הטיפות', ולהציג תמונה הוגנת של כל הצדדים בסוגיה.

"לא כל כך משנה אם הסיפור הזה אמיתי, אבל הוא בוודאי משקף את המציאות. הנה עוד דוגמה: אחת הנשים אצלנו בקהילה הגיעה פעם ראשונה, בתור בעלת תשובה טריה, לתפילות ימים נוראים בבית כנסת קרוב לבית שלה. היא לא ידעה מתי עומדים, יושבים או כורעים, והסתכלה על אחת מהמתפללות כל הזמן, וחיקתה את התנועות שלה. בשלב מסוים, היה נראה לה שהאישה הזאת מתכופפת יותר מדי פעמים, וכשהיא התקרבה, גילתה באמת שהגברת ששימשה לה דוגמה, בכלל מתכופפת לתינוק שבעגלה..."

יש קסם בנשיאת הפכים, להיות גם וגם. הדור שלנו מפחד מדי להיכנס פנימה, וצריך לחזק אותנו ללכת על זה. כשאני חזרתי בתשובה הרגשתי דחיפה עצומה "להישרף" על התורה, ושקעתי בבית המדרש בלי הגבלה כמעט. זה לא היה קל. הייתי צריך להתבטל, לשבור משהו בתוכי, כדי לגלות שכבות שלמות שמסתתרות מתחת.

מצד שני, צריך כל הזמן להיזהר לא לאבד את עצמי, לתת אמון בהרגשות שלי

ובמה שעובר עלי. מצד אחד - ביטול כלפי רצון ה', מצד שני - יכולת להקשיב לעצמך, לכבד את מה שאת ואתה מרגישים. זה מין ריקוד כזה: אתה מתקדם, קצת נשאר במקום, זו לצד הזה ואז לצד השני.

זה לא מקרה שספר היסוד של העולם ההלכתי והאמוני שלנו - התלמוד (גמרא) - כל כולו מורכב מקביעות שמתערערות, משאלות נוקבות ותירוציהן, מחשיפה של הנחות יסוד שלא היינו מודעים אליהן. נראה שבגלל זה אמר לי הרב עופר גיסין משפט גדול שאני לוקח איתי מאז: "אף פעם אל תוותר על בוקר של גמרא". עם כל המשיכה שלי לחסידות, לתורת הנפש, לעיסוק בדברים פנימיים שקורים בתוכי ומצילים אותי, אני יודע שהעצה הזו היא הגדולה שבעצות.

כתוב בפרקי אבות: "וְהָיוּ מִתְחַמֵּם פְּגָדָה אוֹרֵן שֶׁל חֻקִּים, וְהָיוּ זְהִיר

הקדמה מאת אביתר בנאי

בתלמוד מסופר על ויכוח עתיק שנערך בין אנטונינוס, קיסר רומא, ובין רבי יהודה הנשיא ("רבי"), בשאלה מתי נכנס באדם היצר הרע.

אנטונינוס אומר שהיצר נכנס בתינוק רק ברגע שהוא עומד לצאת לאוויר העולם, ואילו רבי טוען שהיצר הרע נמצא שם כבר משעת העיבור, כשהוא בבטן אימו. אנטונינוס טוען בתגובה שאם זה אכן כך והיצר הרע נכנס כבר בזמן העיבור, התינוק היה בועט באימו ומנסה לצאת קודם בשלוחו. בסופו של הוויכוח משתכנע רבי ולומד מחברו הלא יהודי: כשהעובר בבטן אימו, עדיין אין בו רע.

מהותו של עובר - שהוא בהתהוות. כמה מופלא התהליך הכמוס הזה של התפתחות אדם חדש. איך הוא צומח ומתפתח ומבשיל ומתקדם, תמיד לקראת. כל עוד הוא עובר, הוא לרגע לא נשאר באותה נקודה. התנועה הבלתי פוסקת הזו מעידה עליו שאין בו רע.

היצר הרע הוא אותו הקול שאומר לאדם: "הגעת, עצור! איך שאתה עכשיו, זה מה שאתה". לכן הוא כל כך מסוכן.

בשאלות יש מרחבים של אינסוף. צריך תמיד לזכור שהתורה שאנחנו לומדים היא אינסופית, אף פעם לא מפוענחת. אחרי כל תירוץ מסתתרת עוד קושיה ואחריה עוד תירוץ וכך הלאה, לעולם.

אני יודע שגם הנשמה שלי היא אינסופית, פלאית, ולכן לעולם לא אפסיק לגדול, לצמוח, להשתנות, להכיר את עצמי. לעולם לא אכיר עד הסוף את אשתי, את ילדיי. תמיד יש עוד לגלות להתקרב, לדייק. לא לנוח.

הצמיחה מתרחשת בתנועה שבין השאלה והתשובה. אם אצמד רק לשאלות שעולות אצלי, אני עלול להגיע ליהירות ולהתנכרות - מה שאני לא מבין ומה שלא מסתדר עם השכל שלי, אין לו זכות קיום. לעולם לא אוכל לצמוח למחוזות האינוסופיים שקיימים מחוץ להשגה הבטוחה שלי.

אם אצמד רק לתשובות שנותנים לי, אני עלול להרגיש דיכוי - מה שאני חושב או מרגיש לא מסונכרן עם מה ש"נכון", אז מי אני בכלל שאחשוב או ארגיש? לעולם לא אוכל לחוות את כל העושר שגנוז במחוזות האינוסופיים שאני מאמין בהם. כאילו יש לי תיבת אוצר שאני שומר עליה בקנאות, אבל מפחד לפתוח אותה.

כל שאלה מערערת על הבועה שבה אני חי, ופותחת אותי לעולם רחב יותר. כל תשובה נותנת לי מסגרת בהירה שמשדרגת את תפיסת העולם שלי. וכך הלאה והלאה, עד בלי קץ. עוד שאלה ועוד תשובה, עד שלאט-לאט אני מתחיל להבין שהמסגרת שאני חי בה אינה אלא ביצה... אני צריך לבקוע אותה ולגלות שהעולם גדול יותר, אלוהים כביר יותר, האדם פלאי יותר. עוצמת התגלית וקצב ההתפתחות תלויים באומץ שלי לשאול שאלות, ובכוננות שלי להתמסר לתשובות.

קרדיט צילום: רוטיל טופיול

בְּגִחְלָתָן שֶׁלֹא תִפְּנֶה". להתחמם באש, אבל לא לגעת בגחלים הלוחשות. שיהיה לנו כבוד לחוכמה ורצון לשבת באורה, אבל גם כבוד למידה ולקצב שלי. להתחמם ולא להישרף.

הייתי שמח לפגוש את הספר הזה כשעשיתי את צעדי הראשונים. הספר, והיהדות בכלל, יכול להיות בסיס להתפתחות בריאה אם ההתקדמות שלכם תהיה בתנועה של רצון ושוב, קדימה ואחורה, שאלות ותשובות. ביניכם ובין עצמכם, ביניכם ובין בורא עולם.

תקראו, תחשבו, תקשיבו לדברים ולעצמכם. שני צעדים קדימה וצעד אחורה.

והעיקר - בנחת.

אחרים שההדרגה חשובה - להירגע, ולא לנסות לבלוע את כל העולם. לדוגמה, הרב יעקב אריאל שליט"א, שהתייעצתי איתו כמה פעמים, אישר לי לכתוב שבשלבם הראשונים של ההתחזקות אדם צריך להתפלל לבד בבית ולא ללכת לבית כנסת. קודם כל, שייצור היכרות עם הסידור והתפילה, ורק אחר כך, בהדרגה, שילמד עוד ועוד את המערכת המורכבת של תפילה בציבור, בלי לנסות לרוץ אחרי החזן או לחקות אחרים.

"עוד תחום חשוב בהקשר הזה הוא הקהילה", מרחיב דרור. "הרבה בעלי תשובה מנסים במהירות למחוק לגמרי את העבר ולהפוך למישהו אחר. זה פשוט לא עובד, והרבה פעמים הדבר מתפרץ

בדור הבא. אני חושב שצריך ללכת בקצב שלך, ולפי המידות שלך, וביחס לקהילה - להרבה אנשים יותר נכון לחיות בקהילה של בעלי תשובה. פעמים רבות בעלי תשובה ניסו להשתלב בקהילה דתית אבל לא באמת הרגישו בבית, ואי אפשר לחיות ככה. אם יש לך חבורה של אנשים שהם בעלי עבר דומה ושאיפות דומות, תוכל לחיות בצורה הרבה יותר נינוחה, ובקצב שלך למצוא את הדרך לקרבת ה'".

נראה לך בכלל נכון לחשוף את כל הבלגן הבין-מגזרי בפני בעל תשובה?

דרור חושב לרגע, ועונה בזריזות: "על החלק הזה היו לי כמה התלבטויות", הוא מודה. "כמה רבנים חשובים שהתייעצתי איתם המליצו לי לא להיכנס לעניין. אבל בכל זאת, חזקה עלי ההדרכה של רבנים גדולים וחשובים, שבעלי תשובה הם אלה שצריכים להחליט איך להדריך בעלי תשובה. ובתור בעל תשובה, נראה לי חד משמעית שהנושא הזה חשוב מאוד. ישנה בעיה מובנית בעולם התשובה, שאדם מכיר רק את הזרם שדרכו הוא התקרב. יכול להיות מצב, שיהודי חושב שאם הוא לא אמר 'יחי אדוננו' אחרי הדלקת נרות, הוא לא קיים את המצווה - פשוט כי זאת היהדות שהוא מכיר. אני בפירוש לא אומר לו שלא יגיד, אם הוא הגיע למסקנה שזה חשוב. העיקר מבחינתי שיהיה לו ידע אמיתי - מה הלכה עיקרית ביהדות, ומה תוספת ששייכת למנהגי עדות או התנהגויות של זרם כזה או אחר. אחר כך, שיבחר מה שמתאים לו, אבל שוב - מתוך ידיעה ולא מבורות.

"אחד הר"מים אצלנו ביישיבת אש-קודש הוא בעל תשובה שלמד ב'נתיבות-עולם', ישיבה ליטאית לבעלי תשובה. הוא סיפר שיום אחד הלך ברחוב בבני-ברק עם תיק גב. פתאום ניגש אליו יהודי ואמר לו - 'לא הולכים עם שתי הכתפיות!'. הוא שאל 'למה?' והתשובה היתה 'למה' - יאמרו הגויים! ככה לא הולכים וזהו זה!". תנסה לחשוב - מה בעל תשובה אמור לעשות עם דבר כזה? אין לו מושג אם מה שהוא עשה זאת עבירה חמורה מדאורייתא, מדרבנן, או שזה סתם שיעצון של יהודי ברחוב. אתה ממש יכול ללכת לאיבוד. אם אתה מכיר עוד זרמים, יש לך מפה בהירה יותר, ואתה יכול להתחיל להבין מה מחייב ומה מיוחד לקבוצה מסוימת.

"מעבר לעניין הזה, חשוב להבין שהבעל תשובה באמת חי בין עולמות כל הזמן. במובן מסוים הוא היחידי שיכול להזדהות גם עם החרדי וגם עם הדתי-לאומי וגם עם החילוני. הוא מרגיש קצת מכל אחד, וגם שונה מכולם. המגוון של הכיוונים, הוא חלק מחייו של בעל תשובה ולכן היה חשוב לי לדבר על זה."

חשבת על הקורא הכועס, שיקרא ולא יסכים?

"אחרי הסיפור שהיה לי בבית הכנסת בגרמניה, חשבתי הרבה מאוד - מה זה בעצם אומר להיות ישראלי ויהודי? אחרי הכל אנחנו והחברה בגרמניה, ובעצם בכל מקום אחר בעולם, רואים את אותן סדרות ומתלהבים מאותן קבוצות כדורגל. אז במה בעצם אני שונה מהם? נראה לי שזאת שאלה שמעסיקה הרבה מאוד ישראלים, גם אם אין להם קשר לתורה.

"חברים של ההורים כבר הספיקו לקרוא את הספר, וקיבלתי מהם תגובות מעניינות. חברה אחת כעסה על זה שכתבתי שה' הוא מקור המוסר בעולם. אמרתי לה שאני שמח, שעכשיו גם אם נתווכח, לפחות נדע על מה אנחנו מדברים. כולנו, כל עם ישראל, בעלי תשובה בכמה מובנים. חזרנו לארץ אחרי אלפיים שנה ואנחנו צריכים לעצב מחדש חיים שלמים, בתרבות, בכלכלה ובמדינה, באופן כזה שאור אין סוף יהיה שרוי בתוכם. בשביל זה אנחנו צריכים מכנה משותף של הבנה הדדית. אני חושב שהספר יכול ממש לתרום בנושא הזה לכל יהודי."

כתרת המשנה של הספר היא 'יהדות בקצב שלך'. מה הרעיון?

"למרות שהספר טוב גם לציבורים אחרים, העיקר, מבחינתי לפחות, הם המתחזקים. הרבה פעמים, מרוב התלהבות עושים טעויות, שלפעמים גם משלמים עליהן מחירים יקרים. בקהילת נהורא, המילה הכי שגורה היא 'בנחת'. ככה ראיתי על עצמי, וכך גם על

סדרת חובה לכל עובד ה' ארץ-ישראלי

הספרים שיחוללו בך שינוי וירימו אותך לגבהים חדשים!

בספרי "הארץ ארץ ישראל" פורס הרב ארלה הראל מהלכים נפלאים ומתוקים על שלושה נושאים מרכזיים בעבודת ה' בעקבות שלושת האורות הגדולים של הראי"ה קוק זצ"ל - אורות התשובה, אורות התורה ואורות התפילה.

בספרים אלה תמצא עיון מעמיק בכתבי הרב, בתוספת יריעה רחבה מכתבי ראשונים, אחרונים, חסידות וקבלה, תוך התבוננות בדרכו הייחודית של המחבר הרב-גוני.

ניתן לרכוש כבודדים או כסדרה. לפרטים:

אור עציון ספרי איכות תורניים 08-8502822
www.machon.oretzion.com